

XVI.

De grafelijke banier had het teeken tot den aanval gegeven... Het lot was geworpen! Op drie punten te gelijk werd de gemeente aangegrepen. Maar langs beide zijden waren de noodige maatregelen met de grootste zorg genomen. Er werd gestreden, man tegen man, met verbittering, zonder genade

Beklimmen wij de muren. Van de eene poort tot de andere, wemelt het van krijgslieden. Alles is er in gereedheid gebracht om den vijand op duchtige wijze te ontvangen: de blijden zijn overgehaald; de springalen zijn gespannen, de bank-armborstiers wachten het oogenblik af om hunne karreelen op de aanvallers af te zenden, zoodra deze zich binnen schot zouden wagen; van afstand tot afstand branden er vuren, waarboven groote ketels met olie hangen; zware steenen en balken liggen gereed. De kokende olie, de balken en steenen moeten dienen om op den vijand neergestort te worden, wanneer deze het zou pogen bij middel van stormladders de muren te beklimmen; sterkgespierde poorters staan gereed om met lange haken de ladders aan te grijpen en te doen kantelen; overal hand- en voetboogschutters met welgevulde pijlkokers, overal groepen piekeniers en mannen met bijlen en zwaarden gewapend.

De wachters boven de poort hebben den vijand bemerkt; waarschuwend schalt de bazuin in lange tonen. Bevelen klinken kort en krachtig. Ieder snelt naar de hem aangewezen plaats; de bogen worden gespannen; de geschutmeesters plaatsen zich bij de blijden, springels en arbaleten om deze te richten, want geen schot mag verloren gaan.

Van tusschen de boomgaarden, welke zich uitstrekken achter de vrije vlakte, die op eene breedte van twee tot driehonderd meters de stad omgordelt, verschijnen dichte drommen voetgangers; paarden en ossen trekken wagens voort, beladen met stormladders en ander belegeringstuig. Achter het voetvolk, in ééne flikkering van staal, waarboven een bosch van lange, veelkleurig bewimpelde lanssen, nadert de ruitery. Het zijn de leenmannen en bondgenooten van den hoogmachtigen graaf van Meersenberg met hunne krijgslieden, welke achter hunne gewapende laten komen aanrijden en ze voortstuwten. Want de

laten moeten eerst vooruit om met takkenbosschen, aarde, planken en dies meer de grachten bij de poorten en op de zwakste punten te vullen. Velen zullen er vallen onder de pijlen der verdedigers, maar dat kwaad heeft zijne goede zijde; op hen zullen de poorters het grootste gedeelte van hunnen schietvoorraad uitputten, en de lijken zullen mede dienen om de grachten te vullen. Eens zoover, zullen andere voetgangers, de eenen de stormladders aanvoeren en beklimmen, de anderen met bijlslagen de poorten aantasten.

Bij de Westervoort is het gevaar het dreigendst. Daar bevindt zich het grootste gedeelte der vijandelijke strijdmacht, want dáár zal verraad hun de poort openen. De vijandelijke betoogingen op andere punten van de vestingen moeten enkel dienen om de strijdkrachten der bezetting bij de westervoort te verzwakken.

De boogschutters ontplooiën zich op eene groote uitgestrektheid links en rechts van de poort, gevolgd van de wagens, waarop de stormladders en het ander belegeringstuig liggen. Enkele ridders te paard besturen de werkzaamheden. De wagens worden afgeladen en weldra zijn honderden manschappen ijverig bezig met de blijden en springels ineen te timmeren. Dit is eene tweede krijgslist om minstens een gedeelte der bezetting van de poort weg te lokken. En die list zal gelukken, want ziet, ginder ver zal de vestingmuur met kracht aangetast worden, vermits de aanvallers er met koortsachtige bedrijvigheid bezig zijn eene kat op te timmeren. Wanneer zij voltooid is, zal zij het voorkomen hebben van eene houten, met versche koehuiden gedekte schuur, welke langzaam, op volle, houten wielen rollend, naar de wallen zal geschoven worden. De koehuiden maken haar bestand tegen de kokende olie en het vuur, dat de belegerden er op zullen werpen.

Aan sterke touwen, misschien wel aan kettingen, hangt langs voren in de kat een zware balk voorzien van een ijzeren kop. Die balk heet stormram. Aan zijn achtereinde is eene lange koord vastgemaakt. Zoodra de gracht gedempt en met een planken vloer belegd is, wordt de kat tot tegen den muur vooruitgeschoven. De stormram, door talrijke arbeiders achteruitgetrokken en dan weer plotseling losgelaten, zal met vernielende kracht den muur beuken of rameien en er eindelijk eene bres maken, langswaar de aanvallers in de stad zullen, dringen.

Hei! Wat is dat? Waarom die luide juichkreten bij de belegeraars? Waarom zwaaien de ridders hunne lansen? Waarom die uitbundige vreugde? Het raadsel is dra opgelost.

Van achter de boomgaarden verschijnen nieuwe benden strijders. Zwart is hun vaandel, zwart zijn de wapenrokken, welke gedeeltelijk hunne ijzeren krijgskleedij bedekken. Maar niet alleen door hunne uitrusting onder-

scheiden zij zich van de legerbenden der heeren; in de grootste orde verschijnen zij, de eene afdeeling na de andere. Aan hunne houding, aan de vlugheid en de juistheid hunner bewegingen merkt men alras dat het flinkgeoefende krijgslieden zijn, onderworpen aan eene ijzeren tucht. Men ziet er boogschutters, piekeniers, zwaardmannen. Alleen de bevelhebber is te paard; al de anderen, de aanvoerders der afdeelingen niet uitgezonderd, zijn te voet.

Op een teeken van den bevelhebber voeren deze afdeelingen ten getalle van twaalf, welke ieder uit een honderdtal manschappen bestaan, met de grootste vlugheid eene beweging uit, waardoor zij eenen grooten halven kring vormen, waarvan de ruiterschaar het middelpunt uitmaakt. Nu drijft de bevelhebber zijnen zwarten hengst vooruit tot op eenige stappen afstands van de ridders, trekt zijn lang zwaard uit de scheede en roept met heldere stem:

— Heeren, de Zwarte Jagers hebben, zooals gij ziet, den oproep van graaf Hugo beantwoord. Zij zullen deel nemen aan den strijd! De Zwarte Jagers hebben steeds de partij gekozen der verdrukten tegen de verdrukkers! Dat deden zij toen ons land door de Romeinen onderjukt was; dat deden zij later toen de Frankische barbaren hun van het erfgoed hunner vaders beroofd hadden. Wij zijn de afstammelingen der aloude Eburonen, Menapiers, Ambivarieten en Bataven; gij zijt de nakomelingen der Frankische veroveraars! Heden is onze strijdkreet: Leve de vrijheid! Leve de gemeente van Meersenberg!

Deze woorden, eene echte oorlogsverklaring, klinken als een donderslag in de ooren der ridders.

— Verraad! Verraad! wordt er langs alle kanten geroepen. Bevelen weerklinken. Lansen worden geveld, zwaarden uit de scheede getogen. Doch vóór dat de ruiters zich langs beide zijden in slagorde opgesteld hebben, stormen de zwarte Jagers vooruit. Hunne welgemikte pijlen, op korten afstand en met vaste hand afgeschoten, doen menig paard nederstorten en vele ruiters met doorboorde borst uit den zadel tuimelen. Dit brengt verwarring bij de ridders te weeg, welke nog vergroot wordt door eene tweede vlaag moordende schichten. Terwijl de boogschutters, ingevolge eene vooraf aangeduide taktiek, zich omkeeren en het gewoel verlaten om de voetgangers van den vijand, welke zich rechts en links verspreid hebben, in bedwang te houden, tasten de andere Zwarte Jagers hunne tegenstanders met het blanke wapen aan. Het is een strijd zonder genade. De ridders verdedigen zich met wanhopigen moed. Zij zijn echter niet opgewassen tegen hunne talrijke, vlugge geoefende aanvallers. Onder deze laatsten zijn er twee, die zich op vreeselijke wijze onderscheiden; de aanvoerder zelf, die steeds verder streeft en voor wiens zwaardslagen alles

zwicht, en een reusachtig strijder, die geen voet van zijne zijde wijkt, en wiens zware bijl helm en beukelaar splijt. Reeds is het aantal ruiters tot op de helft verminderd. . . .

De poorters op de muren zien het aan en klappen van blijdschap in de handen. Eindelijk kunnen zij hunne strijd lust niet langer bedwingen. De valbrug wordt neergelaten en onder jubelend krijgsgeschreeuw vallen zij de ruiters in den rug aan. Deze zien de partij verloren en slaan op de vlucht. Slechts enkelen gelukken er in te ontkomen; de overigen blijven op het slagveld liggen. De voetknechten der edelen hebben geen deel aan het gevecht genomen; eenigen hebben reeds bij den aanvang van den strijd het hazenpad gekozen; de anderen hebben zich overgegeven, of zijn tot den vijand overgelopen.

Is dit lafheid of verraad? Och neen, lezer, noem het liever onverschilligheid! Die arme laten hadden immers dezelfde begrippen niet als hunne edele meesters! Op dezer bevel hebben zij hunne ellendige hutten verlaten, afscheid genomen van vrouw en kinderen en zich naar het slot van hunnen heer begeven, waar men hun van de noodige wapens voorzien heeft: lederen kolders, oude halsbergen en helmen, schilden, pieken, bogen, bijlen, knotsen, messen; maar geene lansen of zwaarden, want die mochten niet door lijfeigenen gehanteerd worden. Dagen lang zijn de ongelukkigen door de krijgslieden van den slotheer afgericht, gedrild geworden; menige mishandeling en grove belediging hebben zij daarbij verduurd! Eindelijk hebben zij onder het schallen der klaroenen het kasteel verlaten, zwiiggend en gelaten voetstappend achter den ridder en zijne speerruiters. En toen ze tusschen het volk, bezijden den weg, hunne weenende vrouw en kinderen bemerkten, zal er ook wel eene traan hun blik verduisterd hebben; dan zal smart en wanhoop hun het hart in de borst geprangd hebben, terwijl zij hen met zachte stem toeriepen." Dag, vrouw! . . . Dag lieve, beste kinderen! . . . Misschien tot in de eeuwigheid!" . . .

Onder het oog zijns meesters, tegen den vijand, dién hij te voren nooit gezien had, zou de laat dapper gestreden hebben, niet uit haat, maar om zijn eigen leven te redden! Hij zou hakken, kerven, slaan en steken! hij zou dooden om ten koste van andermans leven het zijne te verlengen! De hoop van vrouw en kinderen weer te zien zou hem ruw, ongevoelig, bloeddorstig maken!

Maar zijn meester is gesneuveld. . . De dood heeft dezès strenge oogen en barschen mond voor eeuwig gesloten! En zijne trawanten, even ongevoelig als de meester zelf, liggen daar allen, bleek en roerloos! . . . De dwang, die den laat voortdreef, is verbroken; de poorters zijn voor hem geene vijanden meer! Hij staart hen met eerbied aan, en de muren der stad, waarachter de vrijheid zich een toevluchtsoord gezocht heeft,

schijnen hem als met eene aureool omgeven!... Waarom zou hij strijden tegen die menschen?...

Luide vreugdekreten overgalmen het gekreun der gekwetsten en het gereutel der stervenden. De poorters verboederen met hunne bondgenooten.

— Leve Bertrand! Leve de Zwarte Jagers! dreunt het in het rond.

Bertrand stelt een einde aan dit vreugdebetoon. Kalm en met heldere stem geeft hij zijne bevelen. Eenige zwarte Jagers, blijkbaar met die taak gelast, zoeken hunne gewonde wapenbroeders op om ze te verzorgen; de anderen hernemen hunne plaats in de afdeelingen. De bazuin weerklinkt, en voorafgegaan door de juichende poorters trekken de Zwarte Jagers Meersenberg binnen.

* *
* *

Op het marktplein werd met hardnekkigheid gestreden. De edelen en hunne partijgangere waren talrijk en goed gewapend. Meest allen op sterke slagpaarden gezeten, hadden zij met hunne lange speren en zwaarden een merkelyk voordeel op hunne tegenstrevers. Na een woedend gevecht waren zij er in gelukt zich van den toegang meester te maken en zich op het plein te ontplooien. Maar de gildesoldaten en vooral de zwaardmannen van Lieven vochten als razenden. Heel de markt was één gewoel, één geroep, één gekletter van wapenen! Voet voor voet werd de zege betwist; hier drongen de ruiters vooruit, dáar weken zij voor den drang hunner tegenstanders, Plassen bloeds bedekten den grond; wie uitgleed of struikelde was verloren en werd onder de hoeven der paarden vertrappt.

En meester Hespel, de grijze meier, streed manmoedig aan de zijde van Lieven den wapensmid. Langzamerhand, om door de ruiters niet overvleugeld te worden, weken de gildesoldaten terug naar het raadhuis, waar boven de puie de gemeentebanier nog wapperde. Daar zouden zij zich tot den laatsten man laten dooden. Reeds begonnen eenige ridders victorie te roepen, toen er plotseling eene golvende beweging in hunne rangen ontstond.

— Jagers, vooruit! klonk eene stem.

Uit eene der zijstraten stormden dichte drommen strijders op het marktplein en vulde de ruimte achter de ridders.

— Jagers, vooruit!

Onder het uitstooten van een wilden krijgskreet stormden de Zwarte Jagers aan! En het staal flikkerde, klikklakte en kletterde op beukelaars en rondassen, op helmen en maliënkolders; paarden brieschten en stijgerden te midden van den warrelenden hoop; pijlen snorden; zwaarden,

bijlen, knotsen en wapenhamers rezen en daalden; schilden werden gespleten, helmen gekloofd, pantserrokken stuk gereten....

— Jagers, vooruit!

.

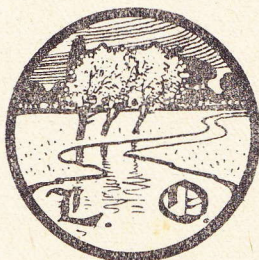
De strijd is uitgestreden. In de aanpalende straten galmt nog eene pooze de dreunende hoefslag der laatste wegvluchtende ridders.

GEMEENTE!

EEN VERHAAL UIT DE XIIe EEUW.

DOOR

C. DE KINDER.

LODEWIJK OPDEBEEK

Uitgever.

— ANTWERPEN —

1914.